

lulta kajahti marseljeesi! Marcus kuuli sen lähenevän, se vyöryi ohi... kasvaen, kiihtyen kuni pyörremyrsky... Tykit eivät voineet enää sitä tukehtua!

Marcus tunsi ruumiinsa kylmenevän; hän näki elämänsä suurimman, järjestyttävimmän näyn: tuo kaduntäyteinen työmiesjoukko lähtee kuin yksi mies tultasököseä panssariautoja kohden; suurin osa heistä on aseetomia, konetykkien ja kuularuiskujen kaamea räiske lähenee, mutta he astuvat nopeammin! He tietävät kaatuvansa, mutta he tahtovat suojella toveriltaan ja he etenevät — he marsivat laulaen kuolemaan! Ja kun Jyrinä kiihtyy, myöskin heidän vauhtinsa, ja heidän laulunsa uhkaa tukehtua tykkienkin jyrin!

Sinä oli jotain järjestyttävää suuremoista. Marcusen mieleen muistui lapsena näkemänsä ylläluonnollinen uni viimeisestä tuomiosta... Hän näki takaapäin tulevien sieppaavan kaatuneilta kiväärin, mutta monet eivät ehtineet ampua laukaustakaan, kun jo vuorostaan kaatuivat.

Konetykit olivat toimineet vasta minuutin verran, mutta Marcusella ei ollut mitään käsitystä ajasta, hän näki vain veljensä, noiden nimetömien sankarien kauhealla tavalla kaatuvan... Kasvot liidunvalkoisena hypähti hän paikaltaan, ja hänen sanansa iskivät nopeasti kuin kivärrinlaukaukset:

— Nyt lähdän. Hyvästi!

— Minä myös! — yhtyi Antonius.

— Mutta, hyvät veljet, — huudahti Lucas hätäntyneenä — ettehan te pienellä kuularuiskuautolla saa aikaan muuta kuin oman kuolemanne! Ehkä jo tulee apua...?

Marcus ei vastannut, hän meni parhaillaan ulos ovesta miltei juosten.

Mutta portilla saavutti Lucas heidät, huutuen liikutetulla, riemukkaalla äänellä:

— Kikää menkö! Jo tulevat! Jo tulevat!

Se tapahtuikin viime hetkellä. Katusulku oli jo miltei kokonaan tuhoutunut, sen etupuolessa näkyi musta, kaduntäyteinen kaatuneiden röykkiö — ja nyt vihollisautot olivat yksitellen läheneet aivan barrikaadin jätteen viereen; näiden taakse oli ilmestynyt vielä avuksi kymmenkunta autoa: niissä istui satakunta palkkasotilasta pikku kuularuiskuihin odotamassa, milloin he pääsisivät sinne torille...

Hyökkääjät eivät huomanneet, että väkijoukon suojassa läheni Augustuksen neijä 75 m. m. pikatykkiä ja kaksi suurinta panssariautoa, joissa oli kaksi suurta konetykkiä, kuularuisku ja valonheittäjä.

Nyt seurasi äskeistekin kamalampi näytelmä...

Kikää kohdistettiin hyökkääjiin valonheittäjän sokaiseva tuli, lkkunat tärisivät huumaavasta jyrinästä — ja heti eräs palkkajoukon auto hajosi, singahti kaikille taholle! Sinä oli ollut jokin voimakas pommi tahi käsigranaattivarasto — jonka pikatykin pommi oli lävistänyt. Kapinalliset kohdistivat kuulatasen ensi vihollisautojen pyörin, ja kun ne olivat kääntämättä ei yksikään voinut paeta. Ensimmäiset ne omittuiksi lyhytyivät ja kallistellivat, ja hetken kuluttua alkoivat ne yksi toisensa jälkeen kaatua kyljelleen — aivan kuin suuret, kankeat eläimet, jotka ovat saaneet luodin sydämeensä...

Marcus muisti ne tuhannen nuorta miestä, puunoksin takertuneen poikasen — ja hän katseli kylmällä va-

hinginlolla, miten autojen suojassa odottaneet palkkajoukot hävisivät, niinkuin maa olisi nielehty heidän ki- taansa...

Jyrinä lakkasi, kajahti kaamea, riemuitseva huuto — ja mustana maanvieremänä vyöryi valtava miesjoukko ottamaan haltuunsa kuularuiskut, lopettamaan viimeisenkin vastarinnan...

He näkivät, että kapinallinen sapo- riosasto repi katukivilyksen, aikaen kiiireesti luoda pistoria tykkien suojaksi. Ja nopeasti marssien saapui paikalle aseistettuja miesjoukkoja yksi toisensa jälkeen... Sitten näkyi toistakymmentä lähenevää sairasauttoa...

Lucas katseli katusululle päin ja virkkoi värisävällä äänellä:

— Kyllä tuolla on kamalaa...

— Mutta ne eivät päässeet sittenkään torille! — sanoi Marcus lujasti.

— Ei — o'vättää päse, — lisäsi Antonius.

Heidän kokouksensa päättyi kymmenen minuutin kuluttua. Lucas oli saanut varman tiedon, että sota on päätetty julistaa seuraavana yönä. Päätettiin, että Antonius ja Marcus lähtevät tänä yönä viemään tästä tietoa sikkäläisille liittolaisille sekä kansainväliselle pääkomitealle, ja he ilmoittivat olevansa taas täällä klo 6 aamulla.

(Jatk.)

EILA JA SENJA

Kirj. S. E. K.

He olivat pienen satamakaupungin lapsia. Jo pieninä he tunsivat toisensa. Vaan Eila, ollen kolme vuotta vanhempi Senjaa, ei tietysti sopinut leikkiveriksi hänelle.

Kului muutama vuosi. Eila ja Senja olivat kumpikin käyneet kansakoulun ja heillä oli siis elämä edessä, sillä he olivat työläisten lapsia, että he juuri voivat kansakoulun käydä, vaan heti sen jälkeen täytyi astua aikuisten rinnalle, työhön... elämään. — Nyt ei ikärajakkaan enään tuntunut niin suurelta, sillä he olivat molemmat aikuisiksi tulossa. Senja näyttikin saman ikäiseltä kuin Eila.

He asuivat kumpikin laitakaupungilla. Eräänä lauanta-iltona olivat he itämassa palokunnan talolla. Vaan kotiin lähtessään oli edessä synkkä yö. Pelotti lähteä yksin laitakaupungille. Niinpä tuli Eila Senjan luo kysymään, eikö he voisi kävellä yhdessä kotiin? Se sopi mainiosti, sillä Senja pelkäsi myöskin. Niinpä lähdettiin.

Sinä kävellessä he kertoivat yhtä ja toista toisilleen. Ihmettelivät, kuinka he eivät olleet ennen toisten seurassa, vaikka hyvin tunsivat toisensa. He eivät huomanneet, että Senja oli ikäänkuin saavuttanut saman iän kuin Eila. Tästä lähtien lavattiin aina tulla yhdessä kotiin. Pian he kulkivatkin joka paikassa yhdessä. Heidän luonteensa sopi hyvin yhteen. Tosin he olivat kumpikin tulla isä ja suoraluontoisia, joten tahtoi usein tulla riita. Vaan nämä pikku riidat vetivät heitä lähemmäksi toisiaan. He viettivät monta hupasta iltaa Eilan kotona kahden. Heidän haaveensa ja toiveensa olivat niin samantlaiset. He usein itkivät maailman nurinkurisuutta ja rikkaiden rilltoa. Eila oli saanut jo pienestä iästänsä oppia pitämään taloutta, sillä hänen äitinsä oli kuollut, Eilan ollessa koulutytö. Senja sai siitä toimes- ta olla paremmin vapaa, sillä hänellä oli äiti, joka huolehti kodista.

Aika vieräi eteenpäin. Työläisten

asema kiristyi yhä. Tästä saivat tun- tea Eila ja Senja myöskin, selsoes- saan päiväkaudet ruokajonossa saa- matta mitään.

Jo loppui kärsivällisyys, ruokaa on saatava! — Vihdoinkin tahtoo kansa ottaa sen mitä sille ei anneta, vaikka se onkin sille kuuluva... Salaperäise- nä kulkajoukko kuulee jokainen sy- dämeensä sanan "Vallankumous." Jokainen on jännityksessä. Jo kutsu- taan miehiä järjestämään aseelliseen kaartiin. Nyt kuulee jo selvästi ih- misten huolta: "Vallankumous!" Ei kukaan ole pelossaan. Mitä he pel- käsivät? Työläiset tietävät, että he eivät voi menettää muuta kuin hen- kensä. Sen he kyllä mielellään uh- raavat, mutta nälkää ja sortoa he ei- vät voi kestää.

Punakaarti on koossa. Pian he sa- vakin näyttää voimaansa, sillä lahta- rit alkoivat liikkua aseineen. Eila ja Senja pitivät oman kokouksen. Yk- simielisesti päätettiin mennä mukaan. Jos maista otetaan miesten rinnalle. Se oli juhlaallinen päätös Eilan pienes- sä kodissa. Mutta mitä sanoo äitisi? — muisti Eila kysyä. Tätä he eivät muistaneet ottaa huomioon. Sinä olet vielä niin nuori, joten äitisi voi kiel- tää. Jos sinä menet, niin minä myös, eikä äiti tahtone sitä kieltää, arveli Senja. Nyt riennettiin äidin luo. Sen- ja tiesi kyllä miten parhaiten voi vaikuttaa äitiin. Siksi hän aloittikin puhua siitä kuinka työläiset saavat kärsiä. Ehkä vallankumous tuo pa- rempaa. Ei se ainakaan pahempaa voi tuoda. Se oli äidin ja tyttären mielipide.

Nyt on aika jolloin ehkä viimeisen kerran nähdään isäsi ja veljesi sanoi äiti. Ei se kuitenkaan ole niin katke- ra, sillä heitä kutsuu taisteluun vel- vollisuus ja köyhälistön onni. Emme voi surra sitä, sillä ilman uhrausta ei saa mitään hyvää.

— Xiti! minäkin tahdon mennä mu- kaan! Ehkä minäkin voin tehdä jo- tain hyvää köyhälistön asian puole- ta, huudahti Senja innostuneena. Xi- tä katsoi vakavana tytärtään. — Sen- ja, se ei ole lasten leikkiä, ensin pi- tää ajatella, jos voit täyttää mitä va- ditaan punakaartin naiselta, sanoi äi- ti vakavana.

Hän oli voitettu. — Milloin voin yh- tyä, äiti?

Parin päivän perästä, jos olet sil- loin varma, että täytät kaiken, — me- net kuolemaan.

Xidin silmät täytyivät kyynelillä. Määräpäivänä Eila ja Senja kiiru- hivat Työväenyhdistyksen talolle. Nyt he kuuluivat punakaartiin naiskomp- paniaan. — Senjan äiti katseli kahta reipasta tyttöä kiväärin olalla, heidän lähtessään täyttämään vahtipalvelus- ta. Hänestä tuntui kun Eilakin olisi hänen tyttärensä. — Niin, minäkin tulisin, jollei olisi vielä noin pientä jota he olivat haaveilleet, ollessaan punakaartilaisalokua kotona hoidetta- vana. Vaan onhan minulla Senja ja nyt ehdonalaista.

Lenni, jotka voin antaa sinne vapaa- den puolesta taistelemaan. Niin ja mieheni, heidän isänsä myöskin.

Kului aika, Lenni oli ollut jo kau- an rintamalla. Hän tuli kotiin lomai- le reippaana ja iloisena. Onni oli suesinut häntä vielä. Paljon oli to- velleita kaatunut hänen rinnaltaan va- pauten alttarille. — Loma ei kestä- nyt kauan, sillä nyt juuri hyökkäsi vihollinen hänen kotikaupunkiaan kohti. Oli mentävä heitä vastaan. Hyökkäys torjuttu. Tämän jäl- keen joutui Eila miesten mukana lä- hennälle rintamalle ja Senja sairaan.

hoitajattareksi samalle rintamalle. Ei vielä tarvinut heidän erota. Eila haavoittui lievästi jalkaan. Sen si- dottua hän voi vielä ottaa osaa tais- teluun. Tämä pieni rintama kesti hyökkäykset vaan muualla oli jo kaikki mennyttä, joten heidänkin oli pian lähdettävä sieltä.

Nyt alkoi tapahtumat, joita ei voi sanoa kuvata...

Kaupunki oli lahtarien vallassa. Sa- nomat kauhun tapahtumista levisivät ympäri kaupungin. Eila sai viettää vielä pari vuorokautta isänsä ja vel- jensä kanssa tuossa pienessä kodis- sa. Samoin Senja. Nyt he vielä ker- ran olivat kaikki yhdessä, vaan tietoi- sina, että pian heidät riistetään o- maistensa luota. Se oli katkera, — Joka yö ammuttiin vaukeja. Ei ku- kaan ollut varma elämästään. — Eila riistettiin ensiksi vankilaan. Viikon sisällä olivat he jokainen jo tunte- massa lahtarien armelaisuutta. — Ainostaan Senjan isä säästyi sairau- tensa takia... Heidät siirrettiin pois kotikaupungin vankilasta. — Henna- ssa kodissa. Mutta mitä sanoo äitisi? — muisti Eila kysyä. Tätä he eivät muistaneet ottaa huomioon. Sinä olet vielä niin nuori, joten äitisi voi kiel- tää. Jos sinä menet, niin minä myös, oli siirretty paikasta toiseen ja nyt oli Santa-Haminassa.

Niin kului kesä. Elettin nälkäkuo- leman partaalla roikkuen. — Jo al- koi tulla tuomioiden aika. Elinakuti- set ja kuolemantuomiot olivat ensi ai- koina yleishuimat. Lenni, sekä Eilan isä ja veli pääsivät ehdonalaisten va- pautteen. Vaan Eila samaan aikaan sai kaksi ja puoli vuotta kuritushuo- netta. Tuo tieto tuntui Senjasta ras- kaammalta kuin mikään. Sillä oli- han hän jo ollut niin kauan kärsi- mässä. Senja ei silloin vielä tiennyt tuomiostaan. Jopa vihdoinkin tuli tieto, että hän pääsee kuolemaan tuo- miotaan. Eikä se ollutkaan enempiä kuin kaksi vuotta kuritushuonetta, sil- lä Senja oli vielä alaikäinen, jonka tähden säästyi muutamalta vuodelta tahi ainakin sen puoli vuotta, jonka Eila sai kärsiä enemp.

Ei hänestä tuomio ollenkaan ollut ilme. Sehän oli jokapäiväinen ilmiö Hennalassa. Ei se tuntunut edes niin ikävältä kuin silloin, kun Eila sai tuomiosta.

Oivat muka maanpettureita. Eila joutui Suomenlinnaan kärsimä tuomi- otaan ja Senja Hämeenlinnaan kuri- tushuoneeseen. Jospa he olisivat saaneet olla samassa sellissä, olisi ai- ka tuntunutkin lyhemmältä.

Syksyllä kuitenkin laskettiin vä- hemmän tuomitettuja pois vankiloista. Senjakin pääsi lokakuun lopulla ja Eila marraskuussa.

Vapaa, oliko se totta? Ei sitä voi- nut uskoa! He olivatkin vapaat vain nimellisesti. Sitä vapautta ei ollut, tulin, jollei olisi vielä noin pientä jota he olivat haaveilleet, ollessaan punakaartilaisalokua kotona hoidetta- vana. Vaan onhan minulla Senja ja nyt ehdonalaista.

Yhdessä Eila ja Senja taas vietti- vät aikansa. Vähitellen alkoikin e- lämä tulla uikonaiteksi ontelleen. — Vaan Eila ja Senja rupesivat kuvitte- lemaan pääsyä pois maasta. Ameri- kaan he tahtoivat mennä. Senjalle näyttikin mahdolliselta pääsy, vaan Eilalla ei ollut pääsystä tietoa. He pitivät neuvottelua ja päätettiin, että Senja lähtee ja sitten tekee parhaan- pauden alttarille. — Loma ei kestä- nyt kauan, sillä nyt juuri hyökkäsi vihollinen hänen kotikaupunkiaan kohti. Oli mentävä heitä vastaan.

Hyökkäys torjuttu. Tämän jäl- keen joutui Eila miesten mukana lä- hennälle rintamalle ja Senja sairaan.

Kenelle ei vielä tule Toveritar- tilakoon sen heti!